

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพแวดล้อมของธุรกิจปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นภายนอก หรือภายในมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ระบบงานต่างๆ จะต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ ไม่มีธุรกิจใดที่จะสามารถอยู่คงที่ได้โดยไม่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อม ธุรกิจที่มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันอย่างมากในปัจจุบัน เทคโนโลยีสื่อสาร หรือสารสนเทศเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร โดยเฉพาะระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่กำลังมีบทบาทอย่างมากในการจัดการองค์กร การสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญมากในการนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรในทุกๆ ด้าน องค์กรสมัยใหม่ไม่สามารถเพิกเฉยต่อระบบสารสนเทศได้อีกต่อไป อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการดำเนินธุรกิจขององค์กรสมัยใหม่แล้ว ระบบสารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือในการชี้แนะ และกำหนดแนวทางการตัดสินใจของผู้บริหาร ให้ความช่วยเหลือผู้บริหารระดับสูงในการวางแผนธุรกิจระยะยาว และเป็นตัวกำหนดและควบคุมคุณภาพของการผลิตสินค้าโดยตรง ระบบสารสนเทศประกอบขึ้นด้วยหลายส่วนที่ทำหน้าที่ ในการผสมผสานการทำงานร่วมกันระหว่างข้อมูลกับบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งจำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างองค์กรและความสามารถในการอยู่ร่วมกัน เพื่อทำให้ระบบสารสนเทศทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การผลิตในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมถึงมีการพัฒนา คิดค้นเครื่องจักร อุปกรณ์ รวมถึงกลยุทธ์ในการผลิตใหม่ๆ เข้ามาเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การลดต้นทุน การเพิ่มความคล่องตัวในการผลิต เพื่อการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้ามากขึ้นย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมในการดำเนินงานขององค์กรเปลี่ยนไป อย่างไรก็ตามการที่กิจการมีการลงทุนในเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า นั้น อาจไม่สามารถทำให้กิจการมีผลการดำเนินงานด้านการผลิตที่ดีขึ้นได้เสมอไป ถ้าปราศจากความรู้ความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านั้น ตลอดจนถ้า

ปราศจากการสื่อสารด้านการบริหารจัดการที่ดีภายในกิจการเองด้วย ระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ดีจะช่วยเป็นสื่อกลางในการทำให้การดำเนินงาน และกระบวนการทางการจัดการขององค์กรเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้องขึ้น โดยช่วยให้กิจการมีความสามารถในการเพิ่มความสามารถของผู้จัดการในการวางแผน การควบคุม และการประเมินผล เนื่องจากงานด้านการผลิตนั้นจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้เป็นระบบอัตโนมัติมากขึ้น ส่งผลให้พนักงานจะต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น พนักงานจะต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา ความสามารถในการนำข้อมูล สารสนเทศ หรือองค์ความรู้มาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานภายในองค์กรมากขึ้นได้ ดังนั้นสารสนเทศทางการบัญชีบริหารจึงเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงให้กิจการมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตให้มีประสิทธิภาพและตรงต่อเป้าหมายขององค์กร อันนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นในที่สุด

เมื่ออุตสาหกรรมการผลิตมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น กระบวนการต่างๆ ในองค์กรจะเปลี่ยนแปลงไป ก็ย่อมทำให้การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นเพื่อประสิทธิภาพในด้านการได้ข้อมูลที่เหมาะสมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรจะมีการแจกจ่ายข้อมูลที่ดีพอ โดยพยายามให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการในการตัดสินใจมากที่สุด ซึ่งการจัดหาและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้ ก็จะต้องขึ้นอยู่กับการจัดการข้อมูลที่ดี นั่นคือการตีความข้อมูล การแจกจ่าย การเรียกใช้ และการเก็บข้อมูล จนเป็นกระบวนการของ “การเรียนรู้ขององค์กร” (Organizational Learning) โดยในการวิจัยครั้งนี้จะพิจารณาถึงสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กร (Facilitators of organizational learning) ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญของการเรียนรู้ขององค์กร อันได้แก่ การติดต่อสื่อสาร และได้ตอบกันระหว่างพนักงานภายในองค์กร รวมถึงการหมุนเวียนและประสบการณ์ในการทำงานด้วย เพื่อยืนยันว่าผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นนั้นเกิดจากการเรียนรู้ขององค์กรจริง ดังนั้นเทคโนโลยีข่าวสาร ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือหลายอย่างที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีไว้ใช้งานเพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เทคโนโลยีที่กล่าวถึงทั้งหมดนี้เป็นทรัพยากรองค์กรที่สามารถนำมาใช้งานร่วมกันได้ทั่วทั้งองค์กรและกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “โครงสร้างระบบสารสนเทศภายในองค์กร” ซึ่งเป็นพื้นฐานเพื่อให้องค์กรสามารถสร้างระบบข่าวสารที่ต้องการได้ แต่ละองค์กรจะต้องทำการออกแบบและบริหารโครงสร้างระบบสารสนเทศภายในองค์กรอย่างระมัดระวังเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องการ

การศึกษาในครั้งนี้จึงสังเกตเห็นถึงความสำคัญของการนำสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารงานในองค์กรที่ประกอบธุรกิจด้านการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้ามาใช้ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการนำสารสนเทศทางการบัญชีบริหารเข้ามาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยที่การนำสารสนเทศทางการบัญชีบริหารมาใช้เพียงอย่างเดียว อาจจะไม่ส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้นได้ถ้าปราศจากการเรียนรู้ขององค์กร ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ได้นำมุมมองด้านการเรียนรู้ขององค์กรมาใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของประเภทของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารสำหรับองค์กรที่มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าเพื่อการพัฒนาผลการดำเนินงานด้านการผลิต

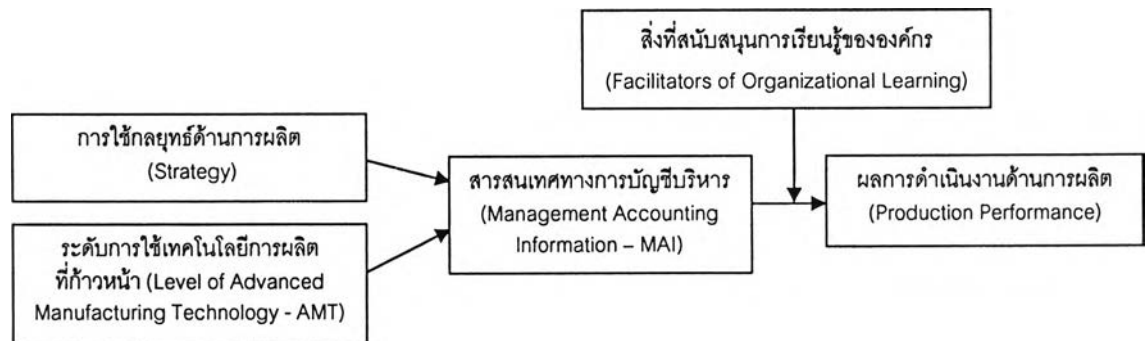
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อระบุถึงประเภทของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า
2. เพื่อระบุถึงประเภทของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กร
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ของการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร กับผลการดำเนินงานด้านการผลิต
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าและผลการดำเนินงานด้านการผลิต เมื่อมีปริมาณสารสนเทศทางการบัญชีบริหารเป็นสื่อกลางในการปฏิบัติงาน
5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กรและผลการดำเนินงานด้านการผลิต เมื่อมีปริมาณสารสนเทศทางการบัญชีบริหารเป็นสื่อกลางในการปฏิบัติงาน
6. เพื่อแสดงผลกระทบของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารต่อการดำเนินงานด้านการผลิตเมื่อองค์กรมีการนำสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กรในรูปแบบต่างๆ มาใช้

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในอุตสาหกรรมการผลิตยุคปัจจุบันมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากมายเข้ามาใช้ในการผลิต รวมทั้งการใช้กลยุทธ์ในการผลิตต่างๆ เข้ามาใช้ในการผลิตด้วย เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางด้านการผลิตขององค์กรให้มีผลการดำเนินงานที่ดีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านของสมรรถภาพสินค้า การขนส่ง การบริหารลูกค้า ตลอดจนผลกำไรที่มากขึ้นขององค์กรด้วย หลายองค์กรเข้าใจว่าเมื่อองค์กรนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในการผลิต และกลยุทธ์ทางการผลิตที่ดีนั้นจะสามารถทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น ความเข้าใจเช่นนี้ทำให้หลายองค์กรมีการลงทุนในเทคโนโลยีเป็นจำนวนมาก แต่ต้องประสพกับผลขาดทุน เนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับไม่คุ้มค่างบเงินที่ลงทุนไป

การนำเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และกลยุทธ์มาใช้โดยปราศจากการสื่อสารข้อมูล และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กรที่ดีนั้น ไม่สามารถทำให้องค์กรเกิดสมรรถภาพในการผลิตสูงสุดได้ ดังนั้นเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานที่ดีนั้น องค์กรควรที่จะมีการสื่อสารข้อมูลที่ดีนั้นหมายถึงมีการนำสารสนเทศทางการบัญชีบริหารเข้ามาใช้เป็นส่วนกลางในการสื่อสารข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการองค์กรที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องอาศัยสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กรเพื่อเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาการดำเนินงานทางด้านการผลิตขององค์กรอีกด้วย จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังภาพต่อไปนี้

รูปที่ 1.1 การแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย¹

¹ ที่มา: Baines, A., and LangfieldSmith, K. 2003. Antecedents to management accounting change: a structural equation approach. *Accounting, Organizations and Society* 28(2003): 683. และ Choe, J.M. 2004. The relationships among management accounting information, organizational learning and production performance. *Journal of Strategic Information Systems* 13: 68.

1.4 สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่าในปัจจุบันอุตสาหกรรมด้านการผลิตมีการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าเข้ามาใช้ในองค์กรเป็นจำนวนมาก เพื่อเป้าหมายในการก่อให้เกิดผลผลิตที่สามารถตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้บริโภคให้หลากหลายมากขึ้นอันนำมาซึ่งผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยที่การลงทุนในเทคโนโลยีที่ก้าวหน้านั้นต้องอาศัยทั้งเงินลงทุนจำนวนมาก รวมถึงกระบวนการใหม่ๆ และกลยุทธ์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรอีกด้วย ดังนั้นองค์กรด้านการผลิตจึงควรให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า รวมถึงกลยุทธ์ทางการผลิตใหม่ๆ มาใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร อันหมายถึงต้องสามารถนำมาใช้เพื่อสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ นั่นคือสามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคนั่นเอง

การนำเทคโนโลยีการผลิต และกลยุทธ์ดังกล่าวมาใช้เพื่อให้ผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กรดีขึ้นนั้น สารสนเทศทางการบัญชีบริหารนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในองค์กรมีการสื่อสารระหว่างกัน โดยเฉพาะฝ่ายผลิตใช้สื่อสารระหว่างกันในการใช้งานเทคโนโลยีการผลิตฯ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ โดยข้อมูลที่ได้จากสารสนเทศทางการบัญชีบริหารจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับการใช้เทคโนโลยีการผลิตฯ และกลยุทธ์ให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา รวมถึงให้ยืดหยุ่นกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อนำมาซึ่งผลการดำเนินงานทางด้านการผลิตที่ดีขึ้นในที่สุด ทำให้นำไปสู่ปัญหาการวิจัยที่ว่า ระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และกลยุทธ์การผลิตขององค์กรในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กรที่ประกอบอุตสาหกรรมการผลิตหรือไม่ ตลอดจนเมื่อมีระดับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารเข้ามาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารความรู้ รวมทั้งมีการเรียนรู้ขององค์กรเข้ามาช่วยสนับสนุนการนำสารสนเทศดังกล่าวมาใช้ จะช่วยให้ผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กรดีขึ้นหรือไม่ ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นการตั้งสมมติฐานการวิจัยโดยสังเขป ส่วนรายละเอียดของการพัฒนาสมมติฐานการวิจัยจะได้นำเสนอไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย (บทที่ 3) จากปัญหาการวิจัย และวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระพอที่จะสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าและปริมาณสารสนเทศเพื่อการวางแผน และควบคุมที่จัดทำโดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (วัตถุประสงค์ 1)

สมมติฐานที่ 2 ระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าและปริมาณสารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงินที่จัดทำโดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (วัตถุประสงค์ 1)

สมมติฐานที่ 3 ระดับการใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กรและปริมาณสารสนเทศเพื่อการวางแผน และควบคุมที่จัดทำโดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (วัตถุประสงค์ 2)

สมมติฐานที่ 4 ระดับการใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กรและปริมาณสารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงินที่จัดทำโดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (วัตถุประสงค์ 2)

สมมติฐานที่ 5 ปริมาณสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร (เช่น สารสนเทศด้านการวางแผนและควบคุม และสารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน) และผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (วัตถุประสงค์ 3)

สมมติฐานที่ 6 ปริมาณของสารสนเทศด้านการบัญชีบริหารเป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กร (วัตถุประสงค์ 4)

สมมติฐานที่ 7 ปริมาณของสารสนเทศด้านการบัญชีบริหารเป็นสื่อกลางของความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กร และผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กร (วัตถุประสงค์ 5)

สมมติฐานที่ 8 สิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กรเป็นตัวกลางที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารและผลการดำเนินงานผลิตขององค์กร (วัตถุประสงค์ 6)

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) และการวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจคือ แบบสอบถาม โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายผลิต หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตของแต่ละกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามครอบคลุมไปทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า การใช้กลยุทธ์ด้านการผลิตขององค์กร การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร การเรียนรู้ขององค์กร และการวัดผลการดำเนินงานด้านการผลิตขององค์กร รวมทั้งยังทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินของกลุ่มตัวอย่าง/ประชากร เพื่อทำการทดสอบความเที่ยงตรงภายนอกของผลการวิจัยเพื่อที่จะสามารถสรุปผลไปยังประชากรทั้งหมดได้ นอกจากนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้มาจากองค์กรที่ประกอบอุตสาหกรรมการผลิต 5 หมวดอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมการผลิตในหมวดที่เน้นการดำเนินงานโดยเครื่องมือ เครื่องจักร และมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตทางคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าในการผลิต โดยเป็นบริษัทที่ตอบสนองแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทที่มีขนาดองค์กรที่วัดจาก Market Capital² มีมูลค่าอยู่ระหว่าง 130 ล้านบาท ถึง 79,000 ล้านบาท หรือบริษัทที่มีขนาดองค์กรเฉลี่ยที่ประมาณ 4,300 ล้านบาท ดังนั้นการวิเคราะห์ตีความหมาย และสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้หมายความรวมถึงบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงอุตสาหกรรมการผลิตลักษณะอื่นที่มีขนาด Market Capital ใหญ่กว่า

การวิจัยครั้งนี้จะมุ่งศึกษาถึงการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารเพื่อใช้ในกระบวนการด้านการผลิตเท่านั้น เนื่องจากว่ากิจกรรมทางด้านการผลิตเป็นกิจกรรมหลักในการผลักดันผลการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร อย่างไรก็ตามไม่ได้ศึกษาถึงกิจกรรมด้านอื่นๆ ขององค์กร เช่น ด้านการเงิน การตลาด บุคคล เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อองค์กรเช่นเดียวกัน

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร หมายถึง สารสนเทศด้านการบัญชีบริหารที่ได้จากการบันทึก จัดประเภท สรุป และรายงานผลเพื่อประโยชน์ในการช่วยผู้จัดการในการวางแผนควบคุม และการประเมินกิจกรรมการผลิตของกิจการได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสารสนเทศทางการบัญชีบริหารได้ดังนี้

² คำนวณจากข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์จาก www.set.or.th ณ วันที่ 4 มีนาคม 2548 (ราคาหุ้นล่าสุด x จำนวนหุ้นสามัญที่มีสิทธิ์ออกเสียง)

- สารสนเทศในการวางแผนและควบคุม (Planning and control information –PCI)
- สารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงาน (Performance evaluation information)

โดยสารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงานนั้นจะแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภท คือ สารสนเทศทางการเงิน และไม่ใช่ทางการเงิน โดยในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะสารสนเทศที่วัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial performance information – NFI)

ผลการดำเนินงานด้านการผลิต หมายถึง ผลการดำเนินงานด้านการผลิตที่องค์กรจะได้รับผ่านการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และกลยุทธ์ด้านการผลิต โดยมีเป้าหมาย 4 ด้านดังนี้

1. ด้านการลดต้นทุน (Cost reduction)
2. ด้านปรับปรุงคุณภาพ (Quality improvement)
3. ด้านการเพิ่มความคล่องตัว (Increased flexibility)
4. ด้านการพึ่งพาความสามารถทางด้านการผลิต (Dependability of Supply)

เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า หมายถึง การใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ที่บริษัทนำมาใช้ในการสนับสนุนการผลิตขององค์กร เพื่อการเพิ่มสมรรถภาพในการผลิต

การเรียนรู้ขององค์กร หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ขององค์กร ซึ่งสามารถแบ่งคร่าวๆ ได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมสารสนเทศ การแปลความหมาย และขั้นตอนการเรียนรู้ (ปฏิบัติ)

สิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กร หมายถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขององค์กร สำหรับในการศึกษาครั้งนี้จะหมายถึง การโต้ตอบ และติดต่อสื่อสารกันระหว่างองค์กร และการหมุนเวียนงาน และประสบการณ์การทำงาน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงประเภทของสารสนเทศทางกายวิบริหารที่มีประโยชน์ต่อองค์กรที่มีการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และกลยุทธ์ด้านการผลิตมาใช้ เพื่อจะได้มีการรวบรวมและประมวลข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

- 2) ทำให้องค์กรเห็นถึงความสำคัญของการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารให้มากขึ้น ปรับทัศนคติให้แก่ผู้บริหารว่าไม่ใช่เฉพาะเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า หรือกลยุทธ์ใหม่ๆ ด้านการผลิตเท่านั้นที่ส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น แต่องค์กรจำเป็นต้องมีการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารเข้ามาเป็นสื่อกลาง เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ขององค์กร
- 3) ทำให้องค์กรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ขององค์กร ว่ามีส่วนช่วยให้พนักงานมีการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารได้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น อันนำไปสู่ผลการดำเนินงานด้านการผลิตที่ดีขึ้น โดยการจัดให้องค์กรมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กร
- 4) ช่วยในการวางแผนระบบสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เพื่อนำไปสู่ผลการดำเนินงานทางด้านการผลิตที่ดีขึ้น

1.8 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยโดยละเอียดจะกล่าวไว้ในบทที่ 3 ในส่วนนี้จะกล่าวถึงโดยสังเขปเท่านั้น รูปแบบการวิจัยในหัวข้อเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร การเรียนรู้ขององค์กร และผลการดำเนินงานด้านการผลิตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้รูปแบบการวิจัยแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) และการวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory Research) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ บริษัทที่มีลักษณะการประกอบธุรกิจที่จัดเป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของปี พ.ศ. 2547) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ และจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เพื่อทำการวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร เทคนิคดังกล่าวทำให้ได้รับคำตอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สนใจศึกษาในครั้งนี้ ทั้งยังเป็นการตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างครบถ้วนทุกประการ ในส่วนของกรวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา และในส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ทั้งนี้เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สำคัญในงานวิจัยครั้งนี้อันได้แก่

การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า กลยุทธ์การผลิต สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร การเรียนรู้ขององค์กร และผลการดำเนินงานด้านการผลิต

1.9 ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลของตัวแปรที่ต้องการศึกษาจำนวนหลายตัวแปรด้วยกัน จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงจำนวนคำถามที่มากข้อได้ พร้อมทั้งการวัดผลตัวแปรแต่ละตัวนั้นวัดโดยการแสดงความคิดเห็นโดยใช้ 7 point likert scale ดังนั้นอาจมีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนค่อนข้างมาก เป็นไปได้ค่อนข้างยากที่จะรักษาความถูกต้องตรงกันของผลการวัดตัวแปรด้วย Likert scale ของแต่ละองค์กรจึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ และความถูกต้อง (Reliability and Validity) เข้ามาตรวจสอบความสอดคล้องและถูกต้องตรงกันของตัวแปร ประกอบกับแบบสอบถามมีรายละเอียดค่อนข้างมากทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามในบางองค์กรไม่มีเวลา และความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเท่าที่ควร

และเนื่องจากว่าเป็นการวิจัยในครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเล็ก ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัยจึงไม่สามารถทดสอบ และวิเคราะห์โดย Structural Equation Modelling³ ได้ ซึ่งเป็นตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ซับซ้อนกันหลายตัวแปร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ Regression ซึ่งเป็นเทคนิคที่คล้ายคลึงกันมาใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสามารถหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เช่นเดียวกัน

³ Due to the small number of the sample, the whole research model could not be tested and analyzed with structural equation modeling. If the whole model could be analyzed simultaneously, the cause and effect relationships among research variables could be proposed. (Choe 2004: 79)

1.10 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระเบียบวิธีวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยกัน 2 ส่วนหลักๆ ดังนี้ คือ

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับระบบสารสนเทศ
- ประเภทของสารสนเทศที่จัดทำขึ้นโดยจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร
- เทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า และความต้องการสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร
- กลยุทธ์ด้านการผลิต และความต้องการสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร
- สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร การเรียนรู้ขององค์กร และผลการดำเนินงานด้านการผลิต
- บทบาทในการเชื่อมโยงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารและเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า
- งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารและกลยุทธ์ด้านการผลิต
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ขององค์กร สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร และผลการดำเนินงานด้านการผลิต

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินงานวิจัย อันประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนาสมมติฐาน ตัวแบบและคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง การนำเสนอผลการวิจัย ประกอบไปด้วยผลการวิจัย 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ความ

เชื่อถือได้และความเที่ยงตรง และ การวิเคราะห์หลายตัวแปรด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ต้องการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยการใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 5 กล่าวถึง บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

